

**Høgskolen
i Innlandet**

Handelshøgskolen Innlandet

Fakultetet for økonomi og samfunnsvitenskap

Evalueringsrapport

Bachelor i rettsvitenskap

25.8.2025

Innhold

1	Oppsummering	3
1.1	Om periodiske evaluering.....	3
1.2	Evalueringskomité	3
1.3	Valg av metode	3
1.4	Kort oppsummering av rapportens hovedpunkter	4
2	Nøkkelinformasjon om studiet	4
3	Oppsummering av komiteens mandat	5
4	Analyse	5
4.1	Kvalitetsområde 3: Undervisning og studiearbeid	5
	Delmål 5: Studentene skal få god tilbakemelding og oppfølging i læringsarbeidet	5
	Begrunnelse	5
	Beskriv dagens situasjon	6
	Styrker	6
	Utfordringer	6
	Anbefalinger og forslag til tiltak.....	7
4.2	Kvalitetsområde 4 Studentenes læringsutbytte.....	8
	Delmål 3: Universitetet skal ha høy kvalitet i vurderingsarbeidet.....	8
	Begrunnelse	8
	Beskriv dagens situasjon	9
	Styrker	10
	Utfordringer	10
	Anbefalinger og forslag til tiltak.....	10
5	Konklusjon.....	12

1 Oppsummering

1.1 Om periodiske evaluering

Periodisk evaluering er et viktig verktøy som sikrer at bachelor programmet i rettsvitenskap ved Universitetet i Innlandet holder høy kvalitet og er relevante for både dagens og fremtidens behov i arbeidslivet. Evalueringen gjennomføres hvert sjette år og innebærer en grundig vurdering av studietilbudet med deltakelse fra både fagmiljøet, studenter og eksterne representanter. Hensikten er å få fram styrker, avdekke utfordringer og foreslå konkrete forbedringstiltak. Evalueringen følger en fast struktur med fire faser: forberedelse, vurdering, handlingsplan og oppfølging. Komiteens arbeid tar utgangspunkt i et definert mandat og konsentrerer seg om utvalgte kvalitetsområder, herunder undervisning og studentenes læringsutbytte. Innenfor disse områdene har komiteen hatt særlig fokus på tilbakemeldinger og vurderingsformer. Datagrunnlaget er innhentet fra eksisterende dokumentasjon og analysert i et samlet evalueringsmøte. Resultatene er sammenfattet i en rapport som skal støtte faglige og strategiske beslutninger som tas av studieledelsen. Evalueringen skal bidra til videreutvikling av studiet og legge til rette for målrettede tiltak med utgangspunkt i tilgjengelige ressurser på studieprogrammet.

1.2 Evalueringskomité

Evalueringskomiteen består av vitenskapelig ansatte (interne og eksterne), studentrepresentanter, arbeidslivsrepresentant og administrativt ansatte. Vitenskapelig ansatte tilknyttet studietilbudet er førsteamanuensis Laura Létourneau-Tremblay, som også er studieleder for bachelor i rettsvitenskap ved INN og dosent Marion Hirst, som er faglærer og tidligere studieleder ved BAJUS INN.

Studentrepresentanter er Emil Derås, tillitsvalgt 2023-kullet og Trisha Johansen, tillitsvalgt 2023-kullet. Representanter for eksterne vitenskapelig ansatte fra universitet, høyskole eller forskningsinstitutt er Lana Bubalo, førsteamanuensis i rettsvitenskap og leder av komiteen fra UiS og Tone Linn Wærstad, professor fra UiO og leder av Center for Experiential Legal Learning (CELL) Oslo. Arbeidslivsrepresentant og alumni er Aslak Årsvoll Undheim, advokat hos Advokatfirmaet Thallaug. Representant for administrativt ansatte er studieveileder for studieprogrammet Jens Henrik Haugen.

1.3 Valg av metode

Evalueringen ble gjennomført som en todelt prosess bestående av dokumentgjennomgang og møter. Komiteen ble formelt konstituert med digitalt oppstartsmøte via Teams den 22. april 2025. Under møtet ble mandatet, forventningene og den overordnede tidslinjen for arbeidet gjennomgått og avklart. Komiteen ble oversendt relevant dokumentasjon og data om studieprogrammet via egen Teams kanal og e-post. Dette inkluderte blant annet informasjon om søker – og studenttall, gjennomstrømning, utveksling, resultater fra Studiebarometeret, studentevalueringer og oversikt over obligatoriske arbeidskrav. Det ble ikke innhentet nye data utover dette.

Den 27.05.2025 ble det avholdt et heldags arbeidsmøte på campus Storhove i Lillehammer der alle komited medlemmer var til stede. Under selve evalueringsmøtet diskuterte komiteen spørsmålene i mandatet og kom med relevante vurderinger og innspill. Det ble identifisert styrker og forbedringsområder ved programmet, samt forslag til tiltak.

Komitéleder dokumenterte diskusjonene fortløpende i et referat, som senere dannet grunnlaget for denne evalueringsrapporten. Referatet ble kun benyttet internt.

Basert på evalueringen utarbeidet komiteleder en foreløpig rapport som oppsummerer diskusjoner og vurderinger. Rapporten ble sendt til øvrige komiteemedlemmer for kommentarer og innspill i august 2025. Denne ble benyttet som grunnlag for videre skriftlig dialog.

Komiteemedlemmene ga deretter tilbakemeldinger på rapportutkastet. Kommentarene bidro til å styrke rapportens kvalitet og sikre at alle relevante perspektiver og momenter ble ivaretatt.

Videre ble rapporten revidert i tråd med komiteens innspill. Den endelige rapporten ble ferdigstilt og levert i august 2025.

1.4 Kort oppsummering av rapportens hovedpunkter

Den periodiske evalueringen av bachelorprogrammet i rettsvitenskap ved Universitetet i Innlandet viser at programmet har gode søkertall, godt faglig innhold og høy relevans for arbeidslivet. Evalueringskomiteen finner at programmet følger den tradisjonelle strukturen i studieplanen for jusstudier på bachelornivå, og at studentene får innsikt i både nasjonal og internasjonal rett. Arbeidskrav og vurderingsformer bidrar til oppnåelse av studieprogrammets læringsutbytte, og det legges til rette for variasjon i læringsaktiviteter.

Samtidig peker evalueringen på flere forbedringsområder. Studentene etterlyser mer konstruktive og tydelige tilbakemeldinger, og det er behov for å styrke sammenhengen mellom undervisning, vurdering og læringsutbytte. Bruken av kunstig intelligens (KI) stiller nye krav til vurderingspraksis og pedagogisk utvikling, og programmet bør ha tydelige forventningsavklaringer og læringsformer som adresserer dette. Det anbefales også å innføre mer varierte og innovative arbeidskrav som medstudentkommentering som kan minske belastning på faglærere i en krevende ressursituasjon, samtidig som det tas hensyn til studentenes ulike læringspreferanser.

Evalueringskomiteen mener at programmet har gode forutsetninger for videre utvikling, og at anbefalte tiltak vil kunne styrke kvaliteten ytterligere og sikre at programmet forblir faglig robust, relevant og fremtidsrettet.

2 Nøkkelinformasjon om studiet

Bachelor i rettsvitenskap (BAJUS) er et studium av 120 studiepoengs omfang med 120 studieplasser som tilbys ved Handelshøgskolen- Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap, Institutt for rettsvitenskap, filosofi og internasjonale studier. Det er et av 6 bachelorprogram i rettsvitenskap som tilbys i Norge, i tillegg til 3 integrerte studier ved UiO, UiB og UiT. Bachelor i rettsvitenskap ved INN gir kunnskap om rettssystemet, både privat og offentlig rett. I studiet lærer studenter å ta stilling til praktiske og teoretiske juridiske problemstillinger, med utgangspunkt i etablert juridisk metode. Studentene får kunnskap om sentrale deler av norsk rett og utvalgte deler av internasjonal rett, herunder menneskerettigheter, samt norske og internasjonale institusjoner.

Ved gjennomført bachelorstudium i rettsvitenskap skal studentene ha nådd et kunnskaps- og ferdighetsnivå som gjør dem i stand til å forstå sammenhenger mellom retten og samfunnet, og

reflektere over jussens samfunnsmessige betydning. Det legges opp til utveksling på 5. semester. Det har i løpet av 2025 blitt sendt inn en søknad til NOKUT om opprettelse av et toårig masterprogram i rettsvitenskap ved INN som komplementerer dagens bachelor i rettsvitenskap.

3 Oppsummering av komiteens mandat

Den periodiske evalueringen av bachelorprogrammet i rettsvitenskap ved Universitetet i Innlandet har som mål å vurdere kvaliteten på studietilbudet og dets relevans for arbeidslivet. Evalueringen har særlig fokus på tilbakemeldinger, vurderingsformer, samt bruk av KI. Komiteen har analysert hvordan tilbakemeldinger og vurderingsformer fungerer i dag, identifisert styrker og foreslått forbedringer. Komiteen bemerker at flere av områdene som er valgt ut for analyse glir over i hverandre, og det er ikke alltid mulig å skille mellom diskusjoner om tilbakemelding, vurdering og bruk av KI. Dette preget også diskusjoner på workshopen i Lillehammer. Komiteen mener også at flere av kompetanseområdene og spørsmålene som skal besvares i denne rapporten berører forhold som er nært knyttet til tilgjengelige ressurser ved BAJUS INN. Selv om dette ikke er eksplisitt en del av mandatet, anser komiteen det som nødvendig å knytte vurderinger til ressursrammer, ettersom disse i vesentlig grad påvirker muligheten for å gjennomføre faglige og pedagogiske tiltak.

Evalueringen bygger delvis på innsikt og erfaringer hentet fra andre institusjoner, særlig UiO og UiS. Dette fordi eksterne vitenskapelige representanter kommer fra disse to institusjonene der de er involvert i kvalitetsutvikling av de respektive studieprogrammene.

Rapporten kan benyttes som grunnlag for faglige og strategiske beslutninger om kvalitetsarbeid og videre utvikling av programmet. Frist for ferdigstilling av rapporten er satt til høsten 2025.

4 Analyse

4.1 Kvalitetsområde 3: Undervisning og studiearbeid

Delmål 5: Studentene skal få god tilbakemelding og oppfølging i læringsarbeidet

Begrunnelse

Studiebarometeret 2024 indikerer at studenter i BAJUS ved INN ønsker flere og mer konstruktive tilbakemeldinger fra faglig ansatte på eget arbeid.

De fleste emner på BAJUS i dag har en til to obligatoriske skriftlige aktiviteter (arbeidskrav) og skoleeksamen er den dominerende vurderingsformen.

(<https://studiekatalog.edutorium.no/inn/nb/program/BAJUS/2023>). Tilbakemelding gis på skriftlig og muntlig arbeidskrav, samt gjennom muntlige diskusjoner i seminarer. Spørsmål komiteen skal besvare og ta stilling til i forbindelse med kvalitetsområdet 3 er:

- I hvilke former får studentene tilbakemeldinger i dag, og hvordan fungerer de tilbakemeldingene studentene får i dag?
- Hvilke andre typer tilbakemeldinger eller obligatoriske aktivitet (arbeidskrav) kunne vi bruke?
- Hvordan kan vi gi mer konstruktive tilbakemeldinger?
- Hvor mange tilbakemeldinger kan studenter forvente i et emne?

Beskriv dagens situasjon

For alle emner stilles det krav om gjennomføring og godkjenning av obligatoriske arbeidskrav som en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen. Oversikten som komiteen ble tilsendt av studieprogramleder på BAJUS viser at emnene har mellom 1 og 3 obligatoriske arbeidskrav. Arbeidskrav fungerer som en integrert del av læringsprosessen og skal sikre at studentene opparbeider seg nødvendig faglig forståelse og ferdigheter før den avsluttende vurderingen. Arbeidskravene varierer i form og omfang, men kan deles inn i tre hovedkategorier: individuelle skriftlige innleveringer, muntlige presentasjoner (enten individuelt eller i gruppe), og skriftlige gruppeoppgaver. Skriftlige arbeidskrav, enten individuelle eller gruppebaserte dominerer. De individuelle skriftlige innleveringene gir studentene anledning til å arbeide selvstendig med fagstoffet og utvikle skriveferdigheter. Gruppebaserte muntlige presentasjoner gir rom for faglig fordypning, samtidig som de fremmer evnen til muntlig formidling og samarbeid. To av emnene har muntlig gruppepresentasjon, i tillegg til individuell skriftlig arbeidskrav. To emner har skriftlig arbeid i grupper (to i tillegg til individuell skriftlig arbeidskrav). Skriftlige gruppeoppgaver gir studentene erfaring med faglige diskusjoner og felles tekstproduksjon.

Arbeidskravene vurderes normalt som godkjent/ikke-godkjent. Det legges dermed ikke opp til karaktersetning, men studentene får som regel en tentativ tilbakemelding på karakternivået til sin faglige prestasjon. Kommentarer og tilbakemeldinger er av vesentlig verdi for studentenes videre arbeid og forberedelser til eksamen. Formålet med arbeidskravene er primært å sikre progresjon og faglig aktivitet i løpet av semesteret, og de fungerer som viktige milepæler i studentenes arbeid mot læringsutbyttene i emnene og programmet generelt.

Styrker

Dagens vurderings- og tilbakemeldingspraksis i BAJUS-emnene har flere styrker. Det er positivt at det er arbeidskrav i hvert emne. Arbeidskrav som brukes som en del av undervisningen gir studentene mulighet å reflektere over egen læring og justere innsatsen der det trengs. Skriftlige og muntlige innleveringer utvikler studentenes evne til å formulere juridisk argumentasjon presist og strukturert. Gruppepresentasjoner og samarbeidsoppgaver styrker kommunikasjon og teamarbeid. Systemet legger til rette for kontakt mellom student og faglærer gjennom oppfølging av arbeidskrav, selv om kontakten ved en skriftlig tilbakemelding blir noe begrenset.

Det pedagogiske opplegget på BAJUS følger modellen til det juridiske fakultet i Bergen, og tilfredsstiller krav for forhåndsgodkjenning av BAJUS ved UiB. Komiteen mener at det legger et godt grunnlag for videre forbedringer, særlig med tanke på mer læringsfremmende tilbakemeldinger.

Utfordringer

Som resultatene av Studiebarometeret 2024 viser er det et gjennomgående ønske blant studentene på de juridiske programmene i Norge å få flere individuelle tilbakemeldinger fra faglærere (INN 2,6; USN 3,8; UIS 3,5). Studentene etterspør konkrete, faglige tilbakemeldinger som viser hva de har gjort riktig, hva som kan forbedres, og hvordan de bør arbeide videre. Mangelen på slike tilbakemeldinger svekker studentenes mulighet til faglig utvikling og selvstudium. En viktig årsak til utfordringen er begrenset kapasitet blant faglærerne, særlig når programmet har høyt studenttall. Mange undervisere har stor undervisnings- og sensurbelastning, og det er vanskelig å sette av ressurser til individuell oppfølging. Det oppleves også som uklart for studentene hvilke typer tilbakemeldinger de kan

forvente og når. Dette tyder på behov for tydeligere forventningsavklaringer til studenter fra programansvarlige. En styrking av tilbakemeldinger forutsetter både bedre rammevilkår og felles retningslinjer for hva god tilbakemelding innebærer i juridisk utdanning.

Studentene mener at mange av kommentarene og tilbakemeldingene de får, særlig av eksterne oppgaverettere, er generiske og har dermed begrenset verdi. Komiteen tror klarere rammevilkår og retningslinjer vil skape større forventningsavklaring på dette punktet.

Anbefalinger og forslag til tiltak

For å sikre gode og læringsfremmende tilbakemeldinger i undervisningen, bør det innføres større variasjon i de obligatoriske arbeidsformene. Ettersom skriftlige tilbakemeldinger som i stor grad brukes ved BAJUS INN er ressurskrevende, bør alternative former for tilbakemelding vurderes som supplement eller erstatning.

En effektiv modell for tilbakemeldinger kan for eksempel være å la studentene levere et førsteutkast, motta konkret og faglig tilbakemelding, og deretter **levere en revidert versjon av oppgaven**. Dette gir studentene mulighet for faglig utvikling og forbedring.

Det anbefales også å benytte **medstudentevaluering** i større grad. For sammenligningens skyld vises det til arbeidsgruppemodellen ved UiB. Dette styrker både studentenes metodiske kunnskap og vurderingsevner. Samtidig kan det bidra til økt engasjement og eierskap til læringsprosessen. Medstudentevaluering styrker læringsmiljøet og det faglige fellesskapet på studiet. Her bør det legges innsats i å utvikle et opplegg, med klare forventninger til kvalitet av tilbakemeldingene, for eks. at hver student må gi minst 5 substansielle kommentarer, at kommentarene godkjennes eller evalueres av faglærer, at det utarbeides mal for tilbakemeldinger med klare kategorier og elementer som bør kommenteres, eller bruk av digitale verktøy som *Feedback fruits*.¹ Det er også viktig å vurdere mulighet for anonymisering av spørsmålsstilling og kommentarer i Canvas, slik at studentene ikke kvier seg til å gi ærlige og konstruktive tilbakemeldinger til sine medstudenter. Erfaringen er at navngivende spørsmålsstilling begrenser aktiviteten fra studentene.

Refleksjonsnotater kan også brukes som en obligatorisk del av undervisningen for å stimulere til økt bevissthet om egen læringsprosess. De er også nyttige fordi de tar utgangspunkt i konkret gjennomført undervisning og individuelle opplevelser, noe som gjør det vanskeligere å benytte generisk innhold fra språkmodeller.

I tillegg kan korte **digitale tester/multiple choice** med forklarende tilbakemeldinger bidra til at studentene får rask og målrettet respons på sin kunnskap. KI modeller kan eventuelt utvikles/benyttas for dette.

UiB har hatt gode erfaringer med innspilling av **podkast** som arbeidskrav.² UiS innfører det samme på faget skatterett. Å bruke podkastinnspilling som et obligatorisk arbeidskrav kan styrke studentenes muntlige formidlingsevne, samarbeidskompetanse og faglige refleksjon. Det krever at studentene setter seg godt inn i stoffet, formulerer egne resonnementer og formidler faglig innhold på en tilgjengelig måte. I tillegg stimulerer formatet kreativitet og variasjon i læringsarbeidet, og kan bidra til økt motivasjon og eierskap til fagstoffet.

¹ [FeedbackFruits: Scale high-quality learning design effortlessly.](#)

² [Comparing Legal Cultures in Europe - Bachelor | UiB](#)

Det kan også innføres obligatoriske miniseminarer, der studentene møter forberedt med egne innspill og får **muntlig tilbakemelding** fra lærer i seminarrommet.

En mulighet er også å vurdere innføring av **tilbakemeldinger fra faglærer innspilt på video**. Dette er for eks. praktisert i noen emner på UiS. Tilbakemeldinger innspilt på video kan gi en mer personlig og nyansert veiledning enn skriftlige kommentarer alene. Studentene får høre både tonefall og betoning, noe som kan gjøre budskapet tydeligere og redusere risikoen for misforståelser. Videotilbakemeldinger egner seg særlig godt ved vurdering av skriftlige eller digitale oppgaver, da de gir rom for å forklare faglige poeng mer inngående og vise til konkrete deler av teksten mens man snakker. Det kan også være tidsbesparende.

En slik variasjon i tilbakemeldingsformer sikrer at studentene får både faglig støtte og muligheter til å utvikle sine kunnskaper og kompetanse. Til sammen legger dette grunnlag for mer aktiv læring og bedre faglig utbytte. Det kan også vurderes å gjøre arbeidskrav mer fleksible, dvs. la studentene velge et av flere mulige arbeidskrav.

Komiteen foreslår å vurdere innføring av **skriveverksted eller skrivelab** etter modellen utviklet av CELL (*Center for Experiential Legal learning*) ved UiO.³ Dette er et frivillig pedagogisk opplegg som gir studentene en hel dag til å trene på juridisk skriftlighet i et faglig støttet miljø. Erfaringene fra UiO viser at studentene opplever stort læringsutbytte, særlig fordi skriveverkstedet gir dem anledning til å reflektere over egen skriveprosess og få konkret tilbakemelding i sanntid. Det kan lette på presset på faglærere for individuelle tilbakemeldinger.

En måte å oppnå at det blir gitt flere skriftlige tilbakemeldinger er å engasjere **studentassistenter** som kan gi tilbakemeldinger på *frivillige* innleveringer. Dette praktiseres ved UiS og UiO, og har gitt gode resultater og er videre en del av de obligatoriske studieprogrammet ved UiB. Studentassistenter som tidligere har gjort det godt i emnet, kan trenes opp til å gi konstruktive og faglig relevante tilbakemeldinger. Dette oppleves som en lavterskel tilbud som styrker studentenes læringsprosess ved å gi dem en mulighet til å få respons på arbeidet sitt underveis i semesteret. Det er også en faglig utviklende oppgave for assistentene, som får trening i å vurdere og formidle juridisk kunnskap.⁴

Antall tilbakemeldinger avhenger av størrelsen på faget. Det er vanlig for emner med 10 sp. å ha to arbeidskrav, men vi mener at disse bør være varierte (for eks. en skriftlig og en annen type arbeidskrav). For større emner er det hensiktsmessig med flere varierte arbeidskrav, for eksempel 3 for 15-20 sp emne.

4.2 Kvalitetsområde 4 Studentenes læringsutbytte

Delmål 3: Universitetet skal ha høy kvalitet i vurderingsarbeidet.

Begrunnelse

Helhet og sammenheng i studieprogrammet med fokus på forholdet mellom undervisning, vurdering og ønsket læringsutbytte bør evalueres for å sikre høy kvalitet i studieprogrammet. Vurderingsformer inkluderer obligatoriske arbeidskrav og eksamen. Høy kvalitet i vurderingsarbeidet defineres som en

³ [Heldags skriveverksted i JUS1211 Privatrett II \(Familie- og arverett\) - CELL: Senter for erfaringsbasert juridisk læring](#)

⁴ Se nærmere om skrivelab-prosjektet ved UiO: <https://www.jus.uio.no/cell/dokumentasjonsbank/skriftlige-ferdigheter/skrivelab.html>

vurderingsprosess der det er en tydelig sammenheng mellom vurderingskriteriene og læringsutbyttene.

Problemstillingene knyttet til KI kan påvirke kvalitet i vurderingsarbeidet og studieprogrammet, og bør også adresseres. Eksamen og obligatoriske arbeidskrav skal være et selvstendig arbeid, men dette blir nå utfordret med tanke på bruk av KI, særlig ved skriftlige arbeidskrav og hjemmeeksamen der alle hjelpemidler er tillatt. Det juridiske fakultet i Bergen har våren 2024 publisert en lengre rapport om retningslinjer for bruk av KI i undervisning og prøving. Her foreslås det flere løsninger knyttet til KI og eksamen som er aktuelle.

Spørsmål komitéen skal besvare og ta stilling til i forbindelse med kvalitetsområdet:

-Vurderingsformer:

- Hvilke vurderingsformer brukes for studentene i dag, og hvordan fungerer de vurderingene som studentene får i dag?
- Hvilke vurderingsformer bør alle studentene være innom i løpet av sitt studieprogram?

-Sammenheng i studieprogrammet:

- Hvordan bidrar undervisning, tilbakemelding og vurderingsformene til å oppnå det ønskede læringsutbyttet (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse) i studieprogrammet?
- Hvilke tiltak kan iverksettes for å styrke sammenhengen mellom undervisning, vurdering og ønsket læringsutbytte i studieprogrammet?

-KI og vurdering:

- Hvordan kan vi fortsatt teste skriftlige ferdigheter (eksamen og arbeidskrav) og evne til å skrive akademiske tekster i lys av KI?
- Hva er en hensiktsmessig bruk av KI-verktøy som bidrar til læring av det juridiske fagstoffet og digital kompetanse?
- Hvilke konsekvenser har KI for valg av eksamensform/arbeidskrav:
- Trenger vi formelle rammebetingelser som kan redusere konsekvenser for bruk av KI (for eks. innføring av muntlig prøve)?
- Bør vi vurdere å endre utformingen av oppgavene?

Beskriv dagens situasjon

Den formelle vurderingen av studentenes prestasjoner på BAJUS skjer i form av en avsluttende eksamen. Det mest utbredte eksamensformatet er skoleeksamen (av fire, seks eller åtte timers varighet). Disse eksamenene skal teste studentenes evne til å redegjøre for, og anvende sentrale deler av pensum under tidspress med begrensede hjelpemidler. Andre eksamensformer som benyttes på BAJUS er hjemmeeksamen (ett emne), og kombinasjonseksamen (to emner). Hjemmeeksamen gir studentene anledning til å arbeide over en eller flere dager med en eller flere oppgaver og åpner for mer refleksjon og dybde i besvarelsene. Hjemmeeksamen kan også i større grad reflektere en realistisk arbeidssituasjon, der man har alle kilder tilgjengelig. Samtidig skaper det utfordringer fordi det gir anledning til å benytte KI. Kombinasjonseksamen innebærer at flere eksamensformer kombineres, herunder skriftlig og muntlig eksamen. Denne typen eksamen kan bidra til å gi et mer helhetlig bilde av studentenes kompetanse. Ingen emner benytter mappevurdering som vurderingsform.

Komiteens erfaring er videre at det vitenskapelige miljøet ved BAJUS INN per mai 2025 ikke har noen kjent strategi for hvordan ansatte og studenter skal lære å bruke KI, hvordan KI skal brukes i studiet eller hvordan man skal arbeide med KI i fremtiden.

Styrker

Vurderingsformene reflekterer en viss grad av variasjon. Variasjonen i vurderingsformer – fra skriftlig skoleeksamen til muntlig eksamen og mappe – gir rom for ulike typer ferdighetsprøving. Selv om skriftlig skoleeksamen er mest representert, så får studentene også anledning til å prøve seg på hjemmeeksamen og muntlig deleksamen i løpet av studiet.

De ulike vurderingsformene som benyttes ved INN tester forskjellige sider av studentenes kompetanse. Skriftlig skoleeksamen måler tidsbegrenset problemløsning, hjemmeeksamen gir rom for refleksjon og dybdeforståelse, og muntlig eksamen utvikler muntlig fremstilling og argumentasjon. Varierte vurderingsformer ivaretar også ulike måter å vise kunnskap på, noe som er mer inkluderende overfor ulike læringsstiler.

Skriftlig skoleeksamen som er den mest brukte vurderingsformen er eksamen under tilsyn som forebygger og forhindrer plagiat og juks, særlig ved bruk av KI. Dataen studentene bruker til å avlegge eksamen løses i et lukket eksamensprogram slik at hjelpemidler som ikke er tillatt ikke kan benyttes. Kombinasjon av eksamensformer (for eksempel skole + hjemmeeksamen) gjør det vanskeligere å jukse systematisk og sikrer at studenten utvikler ulike typer ferdigheter og kompetanser.

Utfordringer

I dag er det for lite systematisk progresjon og variasjon i vurderingsformer på tvers av emner – de fleste studenter møter nesten utelukkende skriftlig individuell vurdering. Skoleeksamen er den dominerende vurderingsformen. Denne vurderingsformen er i hovedsak rettet mot å teste kunnskaper og anvendelse av juridiske metoder, men i mindre grad ferdigheter som muntlig argumentasjon, samarbeidsevne, faglig refleksjon og etisk dømmekraft. Hjemmeeksamen gir større mulighet for faglig fordypning, men er sårbar for urettmessig bruk av KI.

En annen svakhet er at skriftlig skoleeksamen og hjemmeeksamen sammenlignet med alternative vurderingsformer er at de er svært ressurskrevende vurderingsformer, særlig når studenttallet er høyt. Hver enkelt besvarelse krever grundig gjennomlesning og vurdering, noe som innebærer betydelig tidsbruk for faglærere og sensorer. Når mange studenter skal vurderes på kort tid, blir dette en betydelig belastning på de faglige ressursene og kan gå utover både undervisningskapasitet og kvaliteten på tilbakemeldingene studentene får. Det samme gjelder for kombinasjonseksamen, der lærer må gjennomføre to ulike typer vurdering innen samme emne for å sette endelig karakter.

Anbefalinger og forslag til tiltak

For å sikre bedre sammenheng mellom undervisning, vurdering og læringsutbyttebeskrivelser, bør det arbeides systematisk med å styrke "constructive alignment". Det kan innebære å introdusere en mer bevisst progresjon i vurderingsformer, for eksempel der skoleeksamen benyttes i starten (med bestått/ikke bestått vurderingsuttrykk), for så å introdusere skoleeksamen med karakterer, og deretter muntlig eksamen og eventuelt hjemmeeksamen rettet mot selvstendig analyse og refleksjon.

Samtidig bør formativ vurdering og konstruktiv tilbakemelding i arbeidskravene styrkes for å fremme læring underveis i semesteret. Komiteen anbefaler også å utarbeide en **matrise av vurderingsformer**, der det klart framkommer hvilke kunnskaper og ferdigheter testes i hvilke fag og på hvilken måte. En slik matrise gjør det lettere å se hvordan de ulike emnene bygger på hverandre, og hvordan de samlet dekker læringsutbyttene for programmet. Det bidrar til et mer koordinert og gjennomtenkt studieløp. Vurderingsformer bør kobles eksplisitt til læringsutbytter.

Det bør også vurderes å innføre mer praktiske emner, som forutsetter andre typer vurderinger som praksis, prosedyrekonkurranse, rettshjelp osv. Slike emner eksisterer ved både UiS, UiO og UiB.⁵ Selv om praktiske emner som praksisopphold, prosedyrekonkurranser eller rettshjelptiltak ofte er ressurskrevende å organisere og gjennomføre, har de en særlig verdi i juridisk utdanning. De gir studentene mulighet til å anvende juridisk teori i realistiske kontekster, noe som fremmer både dybdelæring og evne til å håndtere komplekse problemstillinger.

Slike emner utvikler ferdigheter som ikke kan oppnås i tradisjonelle skriftlige eksamener alene, eksempelvis muntlig fremstilling, forhandlingsteknikk, klientkontakt, strategisk tenkning og samarbeid under press. Samtidig styrker de studentenes profesjonelle identitet og gjør overgangen til arbeidslivet mer sømløs.

Praktiske læringsarenaer kan også gi fakultetet økt synlighet og omdømme utad, både gjennom deltakelse i internasjonale konkurranser og gjennom samfunnsnyttige rettshjelpstiltak. De fungerer dermed som en bro mellom akademia, praksisfeltet og samfunnet, og bidrar til å oppfylle universitetets samfunnsoppdrag.

Fremveksten av kunstig intelligens (KI), særlig språkmodeller som ChatGPT, utfordrer dagens vurderingspraksis. Skriftlige hjemmeeksamener og arbeidskrav kan i økende grad gjennomføres med støtte fra KI, uten at det nødvendigvis reflekterer studentens egen kompetanse. Dette aktualiserer behovet for å justere vurderingsformene. Samtidig åpner KI også for nye læringsmuligheter. Ved bevisst bruk kan KI bidra til å bedre studentenes forståelse stoffet, KI kan anvendes som en sparringpartner, gi nye perspektiver og styrke digital kompetanse. KI kan brukes til oppgavesimulering, generering av eksempelbesvarelser og analyse av argumentasjon, noe som kan bidra til å styrke studentenes forståelse av juridisk metode.

Det forutsetter imidlertid klare retningslinjer og bevisst opplæring i KI-bruk. Lærere må bli kjent med språkmodellene og dens muligheter. Her kan særlig Rapporten om bruk av KI i undervisning og prøving som UiB har utarbeidet anbefales.⁶ I en tid der utviklingen skjer veldig raskt, er det anbefalt at faglærere deler erfaringer og snakker sammen om muligheter for bruk av KI. Ved UiO praktiseres det også digitalt allmøte som ledes av studiedekan, der alle som underviser deltar og deler sine erfaringer. Dette er veldig lavterskel og inspirerende. En gang i semesteret kan det også organiseres seminar med pedagogisk påfyll, som bl.a. også kan rette seg mot bruk av KI i juss undervisning. Det er også viktig å legge til rette for at ansatte kan prøve ut ulike vurderingsformer som deretter evalueres, samt at de oppfordres til å drive forskning om egen undervisning.

For å møte utfordringene og mulighetene som følger med bruk av kunstig intelligens, bør studieprogrammet aktivt veilede studentene i hvordan slike verktøy kan brukes på en læringsfremmende måte. En mulighet å innføre KI perspektiver i enkelte emner, som innebærer både materiell kunnskap om KI og juss (personvern, diskriminering, immaterielle rettigheter osv.), og

⁵ Se for eksempel [Prosedyresatsing - CELL: Senter for erfaringsbasert juridisk læring](#),

⁶ uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/rapport_arbeidsgruppen_for_a_utarbeide_retningslinjer_for_bruk_av_ki_i_undervisning_og_proving.pdf

praktisk anvendelse av språkmodeller i juridisk arbeid. Det er avgjørende at studentene lærer å benytte KI som et supplement til, og ikke en erstatning for, egen faglig innsats. Det er viktig at studenter lærer å prompte på riktig måte, samt at de forstår begrensningene ved teknologien og utvikler en kritisk holdning til bruken av kunstig intelligens i faglige sammenhenger, slik at de kan identifisere feil (hallusineringer), mangler og manglende kontekstforståelse.

For å tilpasse vurderingsformene til en virkelighet der studenter har tilgang til KI-verktøy, bør det utvikles oppgaver (skriftlige arbeidskrav og hjemmeeksamen) der bruken av slike verktøy ikke gir åpenbare eller fullgode svar. Dette kan for eksempel være oppgaver som tar utgangspunkt i komplekse caser med etiske dilemmaer, vurdering av rettslig og faglig skjønn eller spørsmål som krever kritisk analyse og selvstendig drøfting. Slike oppgaver utfordrer studentene til å reflektere over normativt innhold, avveie hensyn og vise forståelse for rettskildenes anvendelse i kontekst. Det kan også utarbeides oppgaver med flere «lag», for eks. at studenter skal se en video, høre på en podkast og analysere, kritisere eller reflektere over innholdet. Det kan også kreves at studenter legger ved en egenerklæring om bruk av KI ved skriftlige innleveringer utenfor skoleeksamen.

For å møte utfordringene med KI kan det være hensiktsmessig å vurdere innføring av supplerende muntlig prøving (justerende eksamen) eller kun muntlig eksamen. En muntlig prøve gir sensor og faglærer mulighet til å undersøke om studenten faktisk behersker fagstoffet, kan forklare resonnementer med egne ord, og er i stand til å reflektere kritisk. Dette bidrar til å sikre rettferdig vurdering og oppnåelse av læringsutbytte.

Uansett vurderingsform skal eksamen og vurdering ivareta fagets læringsutbyttebeskrivelser og sikre en rettferdig og faglig fundert vurdering av studentenes prestasjoner.

5 Konklusjon

Bachelorprogrammet i rettsvitenskap ved INN kjennetegnes av varierte læringsaktiviteter og et godt engasjement både blant fagmiljøet og studentene, noe som gir et solid faglig fundament og gode forutsetninger for videre utvikling. Studiet har en struktur som er i tråd med standardene ved andre tilsvarende studiesteder Norge og har høy arbeidslivsrelevans.

Evalueringen har identifisert flere viktige forbedringsområder, særlig knyttet til tilbakemeldingspraksis, vurderingsformer og håndteringen av utfordringer og muligheter ved bruk av kunstig intelligens (KI). Studentene etterlyser mer konstruktive og tydelige tilbakemeldinger, samtidig som det er behov for å styrke sammenhengen mellom undervisning, vurdering og læringsutbytte. Komiteen anbefaler derfor en mer variert og pedagogisk bevisst bruk av arbeidskrav, herunder medstudentevaluering, refleksjonsnotater, digitale tester og alternative vurderingsformer som podkast og muntlig prøving.

Videre anbefales det å ha klare retningslinjer for bruk av KI i undervisning og vurdering, samt å styrke faglærernes kompetanse og erfaringsdeling på dette området. En systematisk tilnærming til «constructive alignment» og utvikling av en vurderingsmatrise vil kunne bidra til bedre helhet og progresjon i studiet.

Evalueringskomiteen mener at implementeringen av disse tiltakene vil styrke programmets kvalitet ytterligere, og sikre at det forblir faglig robust, relevant og fremtidsrettet i møte med nye krav og forventninger i høyere utdanning og arbeidsliv.

Vedlegg: Mandat for evalueringen med oversikt over evalueringskomitéens sammensetning.